

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 478-1905)

Originalt emne

Teater

Teater/Aarhus Teater

Uddrag fra byrådsmødet den 8. marts 1906 - side 1

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 478-1905)

Fra Repræsentantskabet for Aarhus Teater forelaa Andragende om Tilladelse til i ny jyske Købstads Kreditforening at optage et nyt Tillægslaen paa indtil 43,500 Kr. med Pante-sikkerhed næst 1. Prioritetslaanen og mod Kommunens Selvskyldnerkaution.

Formanden fandt, at hvis man i det hele taget vilde støtte Teatret, var den foreslaaede Maade ganske praktisk.

Harald Jensen bemærkede, at Kommunen efterhaanden ikke havde saa faa Penge staaende i Teatret, der Gang efter Gang stod over for en Katastrofe. Han hårde i og for sig ikke saa meget mod at yde Teatret nogen Støtte, men man maatte i saa Tilfælde noget mere have Haand i Hanke med Ledelsen af det.

Jacob Jensen erindrede om, at da Teatret byggedes, skænkede Kommunen Grunden, der skulde tilhøre Teatret, saalænge det blev drevet som Saadant. Da Teatret for nogle Aar siden sidst havde større Vanskeligheder, gik Byraadet ind paa at tage Aktier for 50,000 Kr., naar der samtidig udstedtes Partialobligationer for et lignende Beløb, hvorhos Grundens Værdi blev betragtet som en almindelig Prioritet, der skulde være rentefri, saa længe Teatret dreves af det nuværende Selskab. Af Bestyrelsens Medlemmer skulde Byraadet herefter vælge fem. Gælden var da saa stor, at da den var dækket, blev kun ca.

20,000 Kr. tilbage. Siden den Tid havde man forsøgt at forbedre Ledelsen af Teatret paa forskellig Maade, men Driften havde dog i de senere Aar stadig givet et Underskud af 9000 Kr. aarlig, og Gælden var i Øjeblikket med Renterne til Kreditforeningen godt og vel 20,000 Kr. Man havde forgæves forsøgt at faa Tilskud eller Laan af Staten, ligesom det ikke havde været muligt at faa Laan andetsteds. Kreditforeningen vilde nok forhøje dets Laan med 43,500 Kr til 300,000Kr., dets oprindelige Størrelse, men kun forsaavidt Kommunen vilde garantere for det, og Spørgsmaalet var nu, om det kunde forsvares, at Kommunen paatog sig denne Garanti. Man maatte være klar over, at Kommunen herved kunde faa yderligere 43,000 Kr. til Gode hos Teatret, om det end maaske nok kunde siges i Virkeligheden kun at dreje sig om ca 20,000 Kr., idet Kommunen, hvis den paa dette Tidspunkt maatte overtage Teatret, maatte dække dettes nuværende Gæld. Teatret vilde, naar det opnaaede den ønskede Ordning, faa sine Renter og Afdrag nedsat med ca. 4 å 5000 Kr., idet Kreditforeningen i saa Tilfælde vilde nedsætte den aarlige Ydelse fra 6½ % til 4½ % af den oprindelige Hovedstol mod uforandret Bevarelse af Reservefondsparten. Tilbage blev ganske vist et aarligt Driftunderskud paa mindst 4000 Kr., hvis Tiderne ikke væsentlig skulde forbedre sig, men det havde man jo Lov til at haabe, de vilde. Han skulde endnu tilføje, at man ved Udleje af Lokaler til Restaurationen, til "Phønix", af Garderoberne m. m. havde en Indtægt af ialt 17,000 Kr.; der krævedes herefter kun, at selve Scenen skulde kunne skaffe 2000 Kr., for at Teatret kunde bære sig. Iøvrigt tvivlede han ikke om, at Teaterselskabet vilde sætte mest Pris paa, om Kommunen vilde hjælpe det paa den Maade, at man sikrede det et aarligt Tilskud paa f. Eks. 10,000 Kr.

Mikael Johansen gjorde opmærksom paa, at Teatret i 5 Aar havde afdraget ialt c. 40,000 Kr. paa sin Gæld til Kreditforeningen, og naar man - hvad der var fuldt ud berettiget - regnede Afdragene paa Gælden som et Aktiv, var Stillingen slet ikke saa haabløs. Det var de store Afdrag, der havde trykket Teatret, og naar det fik Lempelse i disse, vilde det nok kunne faa Balance i Regnskabet. Der var iøvrigt Fremgang i Driften, og der var til 1. Marts i Aar indspillet 6000 Kr. mere end ifjor. Naturligvis var der altid nogen Risiko forbunden med at paatage sig en Kautionsforpligtelse, men Risikoen i dette Tilfælde var ikke større, end man kunde løbe den. Vilde Kommunen yde Teatret et direkte Tilskud i Stedet for, saa han for Resten hellere det.

Nørgaard var ganske vist klar over, at man ved at imødekomme Teatret paatog sig Ansvaret for ialt 40,000 Kr., men der var dog den Forskel paa Kautionen i dette Tilfælde og Kaution i Almindelighed, at det her nærmest drejede sig om en Rentegaranti, idet

Kreditforenings Laanet var uopsigeligt, saalænge Renterne af det betaltes. Han beklagede iøvrigt, at Kreditforeningen ikke havde kunnet stillet sig mere imødekommende, end Tilfældet var. Han kunde oplyse, at Finansministeren ved sket Henvendelse havde stillet sig absolut afvisende overfor Ønsket om et Laan af Statskassen til Teatret, men havde ladet skinne igennem, at han var ret velvillig stemt overfor Tanken om Statstilskud til Teatret. Et Saadant kunde man selvfølgelig imidlertid ikke faa, uden at Teatrets Forhold først var ordnede. Sagen stod for Resten saaledes, at dersom Kommunen ikke nu traadte hjælpende til, vilde Kreditforeningen stille Teatret til Auktion, og skulde Kommunen saa overtage det, blev det dyrere for Kommunen; hellere maatte man saa løbe den Risiko, der var forbundet med at paatage sig Garantien for Tillægslaane fra Kreditforeningen.

Jacob Jensen var ikke utilbøjelig til at tro, at Teatret i og for sig maaske var bedst tjent med, at Katastrofen indtraadte med det samme. Kommunen kom, hvis man nu ikke hjalp Teatret, vel til at overtage det, men det kunde maaske bringes til at bære sig. Selvfølgelig mente han ikke, at Kommunen selv skulde drive det, men ved at leje det ud kunde man nok blive dækket. Teatrets Drift havde i Aar jo imidlertid været ganske heldig, og hvis der ikke i de sidste Maaneder af Teateraaaret indtraadte særlige Omstændigheder, vilde Budgettet for indeværende Aar nogenlunde være overholdt.

Harald Jensen havde ligeledes en Følelse af, at der kunde være nogen Tvivl med Hensyn til, om det mest formaalstjenlige til syvende og sidst ikke var at lade Teatret komme under Hammeren straks. At vente paa Statstilskud var sikkert haabløst; for nogle Aar siden blev Tilskudet til det kgl. Teater fikseret for 5 Aar, og det var udtrykkelig udtalt, at forinden den Periode var gaaet, vilde man ikke yde yderlige Tilskud til Teatre. Han kunde imidlertid maaske nok gaa med til den foreslaaede Ordning denne Gang, men han var overbevist om, at man kom til at betale Renterne af det omhandlede Laan, og det forekom ham, at en Post omfattende indfriet Kautio vilde tage sig uheldigt ud i Kommunens Regnskaber. Han havde mest Lyst til at yde et direkte, aarligt Tilskud, til Gengæld for hvilket man kunde betinge sig billige Eftermiddagsforestillinger, gratis Forestillinger for Børn o. 1. Paa Saadanne Betingelser kunde Kommunen nok forsvare at støtte Teatret.

Sabroe betragtede Teatret som en Rygning, Aarhus havde Ære af, og man burde være de Mænd taknemlig som havde faaet den rejst. Efter hans Mening havde Skuespilkunsten overordentlig Betydning i kulturel Henseende, og man burde ubetinget bevare den Bygning, der her var rejst den, for Byen. Han var en Modstander af Tanken om at leje Teatret ud til

hvilken som helst Liebhaber, saa maatte Kommunen hellere selv overtage Driften af det. For Øjeblikket var han mest stemt for at tilsikre Teatret et foreløbigt Tilskud for de nærmeste Aar; sandsynligvis vilde det ikke ret længe behøve Saadant Tilskud; det var sikkert i Fremgang, og med en fornuftig kunstnerisk Ledelse, der navnlig var noget mere energisk end den nuværende, kunde der utvivlsomt opnaas gode Resultater. Han nærede i hvert Tilfælde den bedste Tro til Teatrets Fremtid. I denne Forbindelse skulde han pege paa den Betydning, Teatret kunde have som Opdragelsesmiddel; ved at foranledige gratis Forestillinger for Børn, kunde man bibringe dem en Kultur, som de maaske ellers vanskelig tilegnede sig. Han vilde foreslaa, at man foreløbig bevilgede Teatret et Tilskud af 10,000Kr. aarlig.

S. Pedersen var sikker paa, at Teatret aldrig vilde komme til at svare sig. Han for sin Person vilde ikke være med til at yde Teatret Tilskud, hvilket i Virkeligheden vilde sige at støtte et rent privat Aktieselskab, og noget Saadant kunde man ikke forsvare.

Müller kunde ikke se, at Teatret i og for sig var hjulpet alene ved at faa Laanet paa de 43,000Kr. Det var ingen rationel Hjælp, hvis man ikke samtidig gav Tilsagn om at dække det muligt fremkommende Underskud. Man burde overveje, om der ikke kunde findes Udvej til at sikre Teatret i Fremtiden.

Nørgaard forekom det, at hvis Teatrets Budget kunde overholdes - som det var blevet nævnt - og heri var taget Hensyn til Afdragene til Kreditforeningen, maatte der, naar disse nedsattes, fremkomme et Overskud. Han var enig med Sabroe i, at Teatret var til Ære for Byen; de Folk, der havde rejst det, havde gjort det af Bytpatriotisme, og Aktionærerne havde vist aldrig ventet noget Udbytte af deres Penge. Lod man nu Teatret gaa i Stykker, vilde det være noget af en Skam for Byen, og svækkede let Interessen hos Borgerne for at bringe Ofre for at tilvejebringe Institutioner, der kunde være til Pryd for Byen. At efterkomme Andragendet var efter hans Mening den bedste Maade at hjælpe Teatret paa; ydede man et rent Tilskud om Aaret, resulterede det let i, at Ledelsen af Teatret blot blev saa meget flottere. Skulde man blive nødt til at indfri sin Kavtionsforpligtelse, kunde man altid i Regnskabet opføre det som Tilskud.

Jacob Jensen advarede mod at se for tyst paa Teatrets Fremtid, selv om i indenværende Aar Budgettet hidtil havde holdt Stik; det kunde hurtigt forandre sig. Han syntes bedst om indtil videre at yde et fast Tilskud paa 10,000 Kr. om Aaret paa Vilkaar, at den nuværende Gæld skulde dækkes, at der skulde gives billige Eftermiddagsforestillinger og, at Aktierne

ikke maatte samles paa enkelt Haand.

Harald Jensen kunde under de forhaandenværende Omstændigheder, og da man jo ikke udenfor Budgettet kunde bevilge noget større Tilskud til Teatret, - om end ikke med Begejstring - være med til denne Gang at føje Selskabet, idet man dog maatte være klar over, at man sikkert kom til at betale Renterne af det nævnte Laan. Han skulde dog udtale Ønsket om, at der maatte blive foranlediget billige Eftermiddagsforestillinger og gratis Forestillinger for Børn, for at man bedre overfor den Del af Befolkningen, der ikke havde Raad til at gaa i Teatret, kunde forsvare at støtte dette.

Det vedtoges at tilstaa den begærte Garanti under Forventning om Indenrigsministeriets Samtykke hertil.

